

การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการพิจารณาทบทวนเพื่อยกเลิกกฎหมาย

1
เหตุในการทบทวน
ความเหมาะสม
ของกฎหมาย

- รัฐธรรมนูญ มาตรา 77
- พระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 (ม. 28 – ม. 35)

หน่วยงานของรัฐต้องประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบ เมื่อ

1. กฎหมายมีผลใช้บังคับแล้วอย่างน้อยทุก 5 ปี
2. ได้รับหนังสือร้องเรียนจากประชาชน+หน่วยงานฯ เห็นว่าข้อร้องเรียนนั้นมีเหตุผลอันสมควร
3. ได้รับข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย
4. กรณีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

พระราชบัญญัติควบคุมการโฆษณา
โดยใช้เครื่องขยายเสียง พ.ศ. 2493

- *เฉพาะภาษาไทย : Hello test เป็นต้น
- *ไม่สอดคล้องกับการประกอบอาชีพ ปชช.
- *อัตราโทษ ไม่เกิน 200 บาท

2
การจัด
ให้มีการทบทวน
ความเหมาะสมของ
กฎหมาย

สตช.- ควรคงไว้เพราะเป็นมาตรการในการป้องกันความเดือดร้อน
จากเครื่องขยายเสียง และหากเกิดเสียงที่ก่อให้เกิดความรำคาญ
ก็สามารถสั่งให้ลดหรือหยุดได้ (ม. 4 และ ม. 6)
มทวไทย - คงไว้ใช้พลางก่อน / - พรบ. ไม่ได้มีความซ้ำซ้อนกับ
กฎหมายอื่น/ - ควบคุมเสียงไม่ให้เกิดความรำคาญแก่ประชาชน

กฎหมายต่างประเทศ

1. เกาหลีใต้ : Framework Act 1997 รองรับสิทธิประชาชน
ในการเรียกร้องต่อคณะกรรมการ RRC ให้ดำเนินการแก้ไขหรือ
ยกเลิกกฎหมาย
2. อังกฤษ : คณะกรรมการพัฒนากฎหมายเปิดโอกาสให้
ประชาชนมีส่วนร่วมในการทบทวนกฎหมายโดยให้ประชาชน
เสนอได้ รวมทั้งรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

3
สรุปผล
การพิจารณา
ทบทวน

สภาพปัญหา

1. หน่วยงานของรัฐมักไม่คำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริง แต่ต้องการรักษาอำนาจตามกฎหมายของตนไว้
2. เมื่อหน่วยงานของรัฐเห็นว่าข้อร้องเรียนของประชาชนไม่มีเหตุผลอันสมควรที่จะต้องประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายเพื่อจะนำไปสู่การยกเลิกกฎหมาย
ก็จะทำให้ข้อเสนอของประชาชนตกไป ทำให้ประชาชนอาจต้องไปใช้ช่องทางอื่นในการเสนอยกเลิกกฎหมาย เช่น การเข้าชื่อเสนอกฎหมาย
ตามพระราชบัญญัติการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. 2564 ซึ่งใช้เวลาและทรัพยากรที่มากกว่า

ข้อเสนอแนะ

1. คณะกรรมการพัฒนากฎหมาย : ควรใช้อำนาจตามมาตรา 35 แห่ง พรบ. หลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายฯ กำหนดให้ชัดเจนว่า หากหน่วยงานฯ เห็นว่าหนังสือร้องเรียนของ
ประชาชนไม่มีเหตุผลอันสมควรที่จะต้องประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย ให้มีหน้าที่แจ้งให้ประชาชนทราบพร้อมเหตุผลภายในระยะเวลาที่กำหนด และหากประชาชนยังเห็นว่าเหตุ
อันสมควรที่จะต้องประเมินผลสัมฤทธิ์ก็สามารถเสนอเรื่องไปยังคณะกรรมการพัฒนากฎหมายเพื่อพิจารณาต่อไปได้
2. หน่วยงานของรัฐควร : (1) ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบสิทธิในการมีส่วนร่วมตั้งแต่การจัดทำร่างกฎหมายจนถึงภายหลังกฎหมายใช้บังคับ
(2) ปรับทัศนคติเจ้าหน้าที่ให้พิจารณาถึงความได้สัดส่วนระหว่างประโยชน์ของรัฐกับการขอของประชาชน

4
เสนอคณะรัฐมนตรี
เพื่อพิจารณา

การเชื่อมโยงข้อมูลข้อพิพาทในการซื้อขายออนไลน์ จากกระบวนการไกล่เกลี่ยเข้าสู่แผนกคดีซื้อขายออนไลน์ในศาลแพ่ง

1

การซื้อขายออนไลน์

ปัญหาของผู้ซื้อขายออนไลน์ เช่น

- ไม่ได้รับสินค้า
- ได้รับสินค้าไม่ตรงปก/ชำรุด/ผิดไซส์/ไม่ใช่อะไรที่สั่ง/ได้ของไม่ครบ/ได้ของปลอม
- สินค้าไม่ได้มาตรฐาน/หมดอายุ

2

หน่วยงานรับเรื่องร้องเรียน เช่น

- ศูนย์ยุติธรรมสร้างสุข
- ศูนย์ดำรงธรรม
- สคบ.
- สนง.พัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

3

คู่พิพาทประสงค์ไกล่เกลี่ย
ให้ยื่นคำร้องขอไกล่เกลี่ย
และเอกสารประกอบ

4

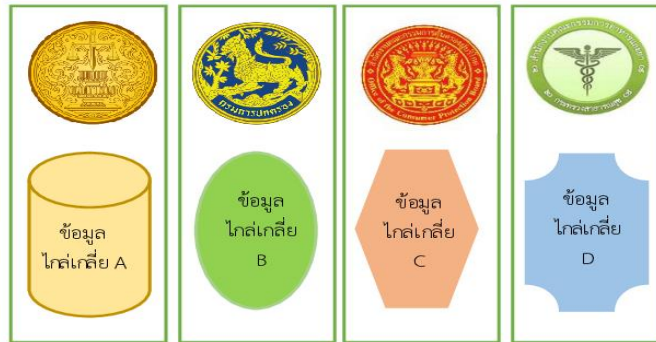
กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

หน่วยงานไกล่เกลี่ย ดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท เช่น

- กระทรวงยุติธรรม
- กระทรวงมหาดไทย
- สนง.คกก.คุ้มครองผู้บริโภค
- องค์การอาหารและยา

หน่วยงานผู้ไกล่เกลี่ยบันทึกข้อมูลการไกล่เกลี่ยตาม
รูปแบบของแต่ละหน่วยงาน

5

ผลจากกระบวนการไกล่เกลี่ย

5.1 >ตกลงกันได้ <20%

ในศาล

เสนอศาลพิจารณา
พิพากษาตามยอม

นอกศาล

ทำข้อตกลงหรือสัญญา
ประนีประนอมยอมความ

5.2 >ตกลงกันไม่ได้

จำหน่าย
ข้อพิพาท
(สิ้นสุดการ
ไกล่เกลี่ย)

ไม่ฟ้องศาล

ฟ้องศาล

ปัญหาที่เกิดขึ้น

- ผู้เสียหายตั้งต้นฟ้องร้องคดีใหม่
- เตรียมเอกสารใหม่ทั้งหมด
- เสียเวลา/ไม่ได้รับความสะดวก
- เพิ่มภาระ/ค่าใช้จ่ายดำเนินการ

6

แนวคิด กลุ่มศาลสอง

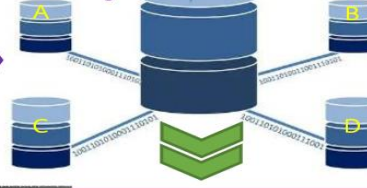
กรณีการไกล่เกลี่ยไม่สำเร็จ และผู้เสียหายประสงค์ฟ้องเรียกค่าเสียหาย

ข้อเสนอ

- กำหนดมาตรฐานข้อมูลในกระบวนการไกล่เกลี่ยให้เป็นรูปแบบเดียวกันตามศาล
- พัฒนาหรือสร้างระบบการเชื่อมโยงข้อมูลให้มีมาตรฐานและปลอดภัย
- ปรับปรุงหรือสร้างกฎหมายให้หน่วยงานไกล่เกลี่ยส่งต่อข้อมูลสู่ศาลได้
- สร้างแรงจูงใจให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ไกล่เกลี่ย
- สร้างการรับรู้และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบอย่างทั่วถึง

ข้อมูลจากการไกล่เกลี่ย

ปรับปรุง/สร้างกฎหมายให้
หน่วยงานไกล่เกลี่ยส่งข้อมูลสู่ศาล

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ภาครัฐ

1. มีข้อมูลที่เป็นมาตรฐาน/รูปแบบเดียวกัน/ปลอดภัย/เชื่อมโยงได้
2. มีกฎหมายรองรับการปฏิบัติงาน
3. เจ้าหน้าที่มั่นใจ/กล้าตัดสินใจ/พัฒนาตน

ภาคประชาชน

1. ลดภาระ/ลดค่าใช้จ่าย/สะดวก/ลดขั้นตอน/ลดความเหลื่อมล้ำ
2. เชื่อถือและมั่นใจความยุติธรรม
3. ป้องกัน/ลดการกระทำผิดได้

NEW

แผนกคดีซื้อขายออนไลน์ใน
ศาลแพ่ง สามารถใช้ข้อมูล
จากการไกล่เกลี่ยพิจารณาได้

พัฒนาหรือสร้างระบบ
การเชื่อมโยงข้อมูลให้หน่วยงาน
ไกล่เกลี่ยส่งตรงไปที่ศาลได้ทันที
โดยไม่ต้องตั้งต้นคดีใหม่ เมื่อการ
ไกล่เกลี่ยไม่สำเร็จและผู้เสียหาย
ต้องการฟ้องร้อง

นำไปสู่ประเด็นที่กลุ่มเสนอ

การใช้แอปพลิเคชันเพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึงบริการภาครัฐ : กรณีศึกษาหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม

สภาพปัญหาในปัจจุบัน

1. ประชาชนทั่วไปไม่มีความรู้ทางด้านกฎหมาย
2. ไม่เข้าใจขั้นตอนของกระบวนการทางกฎหมาย
3. ไม่รู้วิธีการนำเรื่องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม
4. ต้นทุนและค่าใช้จ่ายในการดำเนินการต่าง ๆ ที่อาจสูงเกินไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. ศึกษาช่องทางปัจจุบันในการเข้าถึงสิทธิหรือการอำนวยความสะดวกของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม
2. ศึกษากฎหมายและความเป็นไปได้ในการใช้แอปพลิเคชันเพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึงบริการภาครัฐแบบบูรณาการ
3. ขอบพิจารณาทางกฎหมายและเทคโนโลยีในการออกแบบระบบ

ข้อดีของการนำ “แอปพลิเคชัน” มาใช้

1. เพิ่มโอกาสการเข้าถึงการดำเนินงานภาครัฐ
2. ลดอุปสรรคการติดต่อ
3. ลดต้นทุน
4. ติดตาม ตรวจสอบได้
5. นำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น
6. ส่งเสริมรัฐบาลดิจิทัล
7. ส่งเสริมความโปร่งใสภาครัฐ

ข้อค้นพบจากการศึกษา

1

หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีการนำ web-based/ App / Platform มาใช้ในการให้บริการประชาชนรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง

2

การจัดทำ Data Governance / รรสบาภิบาลภาครัฐ ช่วยทำให้ “ระบบฐานข้อมูล” ของหน่วยงานรัฐที่มีอยู่เดิมสามารถเชื่อมเชื่อมโยงและถูกจัดการอย่างเป็นระบบ

3

มีการตรากฎหมายที่ช่วยส่งเสริมรัฐบาลดิจิทัลอย่างมีนัยสำคัญ อาทิ พระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2565 และพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2565

(Trusted) Super App Justice Platform

แนวทางในการพัฒนา “แอฟ”

1

กำหนดมาตรฐานโครงสร้างข้อมูล เพื่อให้สามารถให้บริการประชาชนได้ในระดับ “การใช้สิทธิตามกฎหมาย” และเชื่อมใช้ระบบข้อมูลดังกล่าว โดยมีหน่วยงานกลางรับผิดชอบมาตรฐาน

2

การจัดทำ Data Governance / รรสบาภิบาลภาครัฐ ช่วยทำให้ “ระบบฐานข้อมูล” ของหน่วยงานรัฐที่มีอยู่เดิมสามารถเชื่อมเชื่อมโยงและถูกจัดการอย่างเป็นระบบ

3

Security by Design: การออกแบบระบบโดยคำนึงถึงความมั่นคงปลอดภัยให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. 2562 และแนวปฏิบัติสากล อาทิ ISO/IEC 27001 ISMS, NIST CSF เป็นต้น

4

Privacy by Design / Data Protection by Design and by Default: การออกแบบระบบโดยคำนึงถึงความเป็นส่วนตัวตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 (PDPA) และมาตรฐานสากลด้านการบริหารจัดการข้อมูลส่วนบุคคลและการออกแบบ Software (Integration of Privacy into Software Development Life Cycle (SDLC))

การเข้าถึงสิทธิในการปล่อยตัวชั่วคราวของผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในระบบการยุติธรรม

Everyone charged with a penal offence has the right to be presumed innocent until proved guilty according to law in a public trial at which he has had all the guarantees necessary for his defense

1

การปล่อยตัวชั่วคราว

- ไม่มีประกัน ❌
- มีประกัน-ไม่ต้องมีหลักประกัน
- มีประกัน-มีหลักประกัน 💰

2

ปัญหาหลักประกันในการปล่อยตัวชั่วคราว

ความเหลื่อมล้ำ

สร้างภาระและขั้นตอน

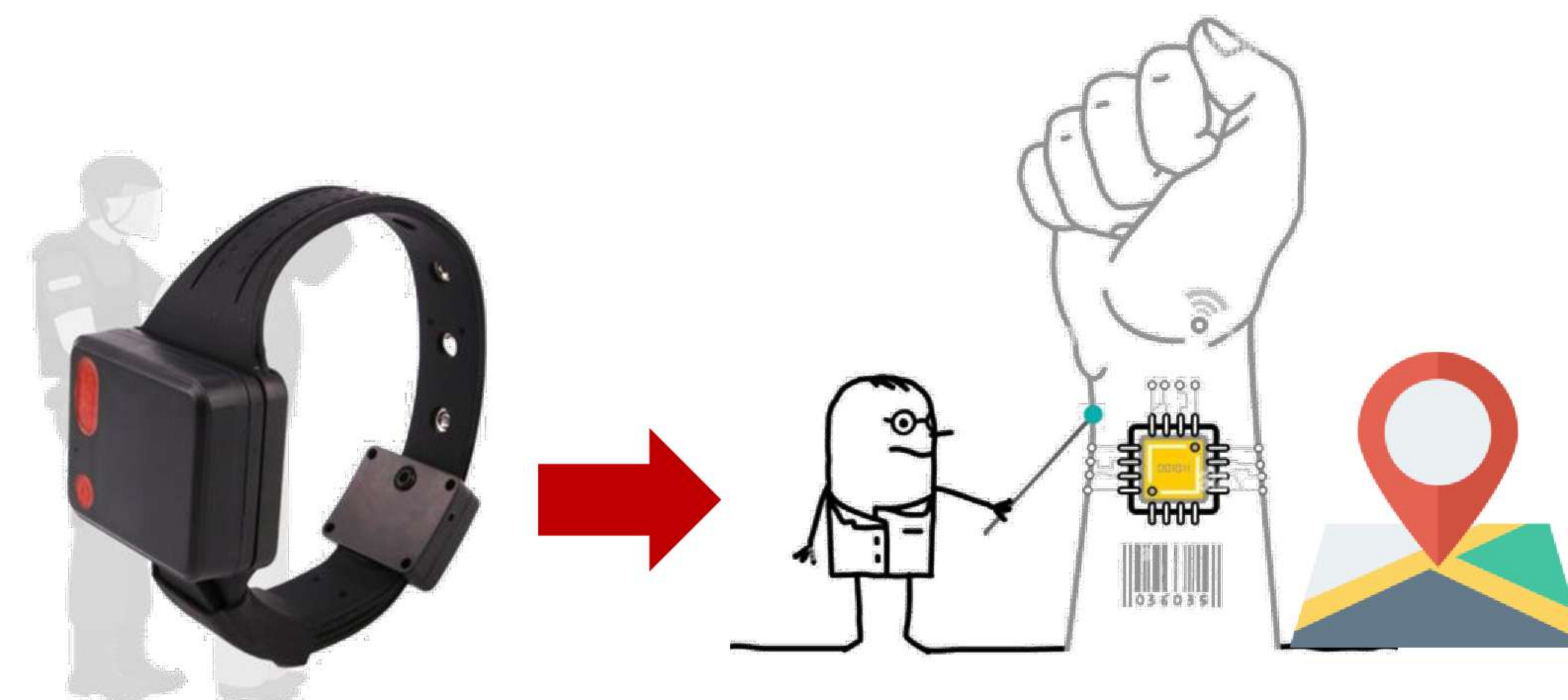
การแสวงหาผลประโยชน์

3

แนวทางการแก้ไขปัญหา

- แบบประเมินความเสี่ยง
- คำร้องใบเดียว
- อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว EM (Electronic Monitoring)
- กองทุนยุติธรรม

แนวทางพัฒนาการเชื่อมโยงข้อมูลเพื่อประโยชน์ในกระบวนการยุติธรรม

กรณีศึกษา : การเชื่อมโยงข้อมูลในระบบงานบังคับคดีทางแพ่งและศาลยุติธรรม

กรอบแนวคิด

วิธีการศึกษา :

1. การทบทวนวรรณกรรมที่มีอยู่
2. สื่อดิจิทัล/เว็บไซต์
3. ข้อมูลจากผู้ดูแลระบบ DXC

ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินการที่ผ่านมา

ที่มาหรือต้นเหตุของปัญหา

- ระบบการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานยังเป็นแบบ Manual
- บางระบบงานยังไม่มีมีการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างกัน

แนวทางและผลของการดำเนินงานที่ผ่านมา

GAP/ช่องว่างของ

- ระบบการเชื่อมโยงข้อมูล DXC
- ระบบฐานข้อมูลของกรมบังคับคดี

ระบบ DXC กับระบบฐานข้อมูลของกรมบังคับคดียังไม่ได้เชื่อมโยงข้อมูลระหว่างกันอย่างถูกต้อง ครบถ้วน และแท้จริง

สภาพปัญหาปัจจุบัน

1. การสื่อสารระหว่างหน่วยงานยังเป็นรูปแบบกระดาษ ก่อให้เกิดความล่าช้าในการติดต่อประสานงานระหว่างกรมบังคับคดีกับศาลยุติธรรม
2. ศาลยุติธรรมไม่อาจทราบถึงสถานะการดำเนินการบังคับคดีเอาแก่ทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาที่เป็นข้อมูลปัจจุบัน ทำให้ข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในจำนวนไม่สอดคล้องตรงกันกับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น ส่งผลกระทบต่อศาลยุติธรรมที่ไม่อาจอำนวยความสะดวกยุติธรรมให้แก่คู่ความที่เกี่ยวข้องได้อย่างเต็มที่
3. ผู้มีส่วนได้เสียในคดีไม่อาจทราบและ/หรือเข้าถึงสถานะข้อมูลเรื่องทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา ทำให้เกิดความความล่าช้าในการบังคับคดี ทั้งยังสร้างความยุ่งยากและความล่าช้าในการที่เจ้าหนี้จะได้รับชำระหนี้ตามคำพิพากษาจนเสร็จสิ้นครบถ้วนภายในระยะเวลาอันสมควร

ผลกระทบต่อข้อมูลเกี่ยวกับสถานะทางทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา

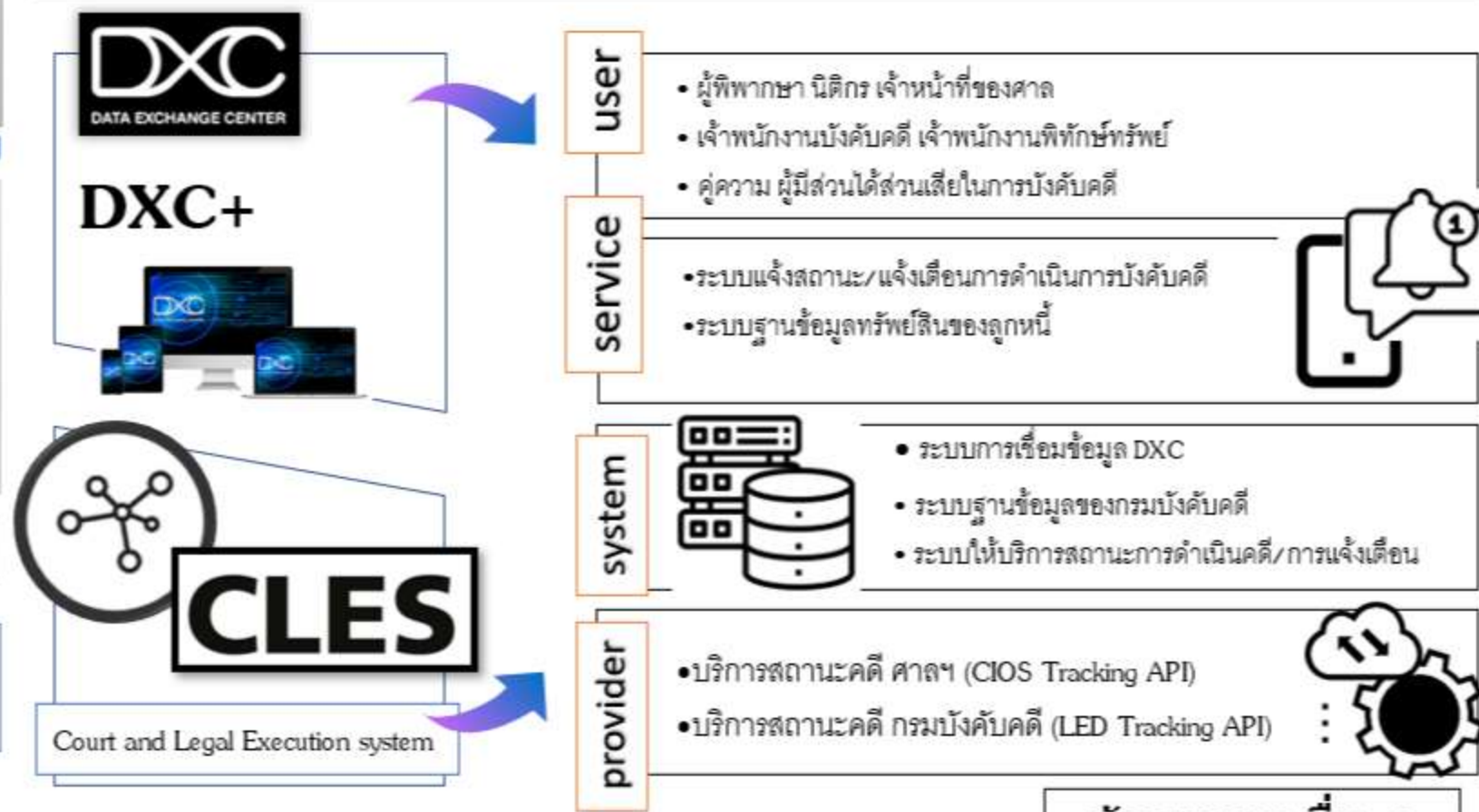
❖ ความจริงแท้ (Authenticity)

❖ ความเกี่ยวข้องกับประเด็นแห่งคดี (Relevance)

❖ ความน่าเชื่อถือ (Reliability)

❖ ความคงอยู่ถาวร (Permanence)

ข้อเสนอแนะที่เป็นรูปธรรม : แนวทางการเชื่อมโยงและใช้ประโยชน์จากข้อมูลในระบบงานบังคับคดีทางแพ่งเพื่อกระบวนการในศาลยุติธรรมโดยใช้ระบบ Court and Legal Execution system

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

- นโยบายการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานต้องมีความชัดเจนและเป็นไปในทางเดียวกัน
- จัดให้มีบุคลากรในการบริหารจัดการข้อมูลที่ชัดเจน การจัดเก็บข้อมูลให้มีความถูกต้องครบถ้วน และเข้าถึงได้โดยง่าย
- จัดให้มีการพร้อมทางด้านเทคโนโลยีที่มีมาตรฐานเดียวกัน และให้มีแนวทางปฏิบัติกลาง
- เสนอให้มีการร่างกฎหมาย ระเบียบ แบบแผน และ/หรือนโยบายของทางราชการซึ่งจัดให้มีการเชื่อมโยงระบบข้อมูลสถานะของทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา

- ทั้งนี้ เพื่อก่อให้เกิดความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อการบังคับคดีเอาแก่ทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา เพื่อนำเงินมาชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาให้เป็นไปตามคำพิพากษาของศาลอย่างถูกต้องครบถ้วน และภายในระยะเวลาอันสมควร

Justice Innovation : นวัตกรรมในกระบวนการยุติธรรม

Policy Idea : ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการอำนวยความสะดวกยุติธรรม

Administration	Technological Innovative			
	Innovative Process		Innovative Product	
1 เพิ่มประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการยกเลิกกฎหมาย *หน่วยงานของรัฐต้องแจ้งเหตุผลที่จะไม่ยกเลิกกฎหมายให้ประชาชนที่เสนอทราบภายในกำหนดเวลา และแจ้งช่องทางให้เสนอต่อคณะกรรมการพัฒนากฎหมายต่อไปได้	2 การเสนอให้มีกฎหมายหรือข้อตกลงระหว่างหน่วยงานที่รับเรื่องข้อพิพาทแล้วคู่กรณีไม่สามารถตกลงกันได้ *เพื่อส่งเอกสาร/พยาน/หลักฐานที่เคยใช้และอ้างมาแล้วด้วยการใช้ระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัยและปลอดภัยเข้าสู่ศาล	3 การปรับปรุงและพัฒนาอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (EM) ให้มีรูปแบบที่เหมาะสมกับดำเนินชีวิตของผู้ต้องหาหรือจำเลย *การพัฒนาอุปกรณ์และเทคโนโลยี และวางหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติที่ชัดเจน	4 การพัฒนาระบบ CLES (Court and Legal Execution System) *เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างกระบวนการทางแพ่งและศาลยุติธรรม *ลดความล่าช้าจากการสื่อสารในรูปของกระดาษ (hard copy)	5 การพัฒนาเว็บไซต์หรือแอปพลิเคชัน *เพื่อให้ประชาชนสามารถยื่นเรื่องกล่าวโทษ/ร้องทุกข์/ร้องเรียน/แจ้งข้อมูล/ขอรับการเยียวยา/ความช่วยเหลือจากรัฐ *โดยส่งต่อเรื่องจากภาคประชาชนไปหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง
- ประชาชนได้รับทราบผลการพิจารณาของหน่วยงานฯ โดยรวดเร็ว - ทราบสิทธิและช่องทางในการดำเนินการต่อ	- ลดภาระแก่ผู้เดือดร้อนทั้งเวลาและค่าใช้จ่าย - ไม่ต้องเริ่มตั้งต้นคดีใหม่	- ลดอุปสรรคการดำเนินชีวิต - ลดความเหลื่อมล้ำและการใช้ดุลยพินิจ	- ลดขั้นตอนเอกสารและลดความล่าช้า - ลดค่าใช้จ่ายของภาครัฐ	- ยื่นผ่านแอปพลิเคชันได้จากทุกที่ ไม่ต้องเดินทาง - ลดการยื่นผิดหน่วยงาน